

Treball al CAP

108
Setembre
de 2021

Prevenió de malalties
relacionades amb el treball

ELS CASOS DEL TRIMESTRE

Entre gener i juny de 2021 es van notificar al Sistema de Vigilància de Malalties Relacionades amb el Treball 147 casos, dels quals el 64,6% van afectar a dones. L'edat mitjana va ser de 46,2 anys (DE=11,2) amb diferències significatives entre sexes (47,6 en dones i 43,7 en homes), i les ocupacions més freqüents van ser personal administratiu (19,6%), seguits de professionals de la ciència i intel·lectuals (16,8%) i de suport (16,1%). Respecte al país d'origen, un 21,8% havia nascut fora de l'Estat. La patologia més notificada va ser de tipus ansiós-depressiu (78,9% dels casos notificats), de la qual el 66,4% va produir-se en dones. Els trastorns que van seguir en freqüència van ser els musculoesquelètics (18,4%). El 21,8% de les persones afectades treballava en empreses de fora de Barcelona i la situació laboral més freqüent va ser la contractació indefinida (80,6%). Finalment, el 79,3% dels treballadors i treballadores estava en situació d'incapacitat temporal en el moment de la notificació.

● **Els casos del semestre**

● **L'estudi d'un cas**

● **Sabies que**

● **La COVID-19 en l'entorn laboral**

● **Les taules del semestre**

També podràs consultar tots els números de les publicacions al web www.asp.cat

Vols rebre les publicacions de la Unitat de Salut Laboral de Barcelona?

En l'actual número del Treball al CAP presentem el cas d'una persona amb Covid-19 d'evolució tòrpida, treballadora de l'àmbit sanitari, un dels sectors amb més volum de persones treballadores afectades. Es tracta d'una **dona de 47 anys** que treballava com a **auxiliar d'infermeria** en una **sala d'hospitalització** d'un hospital de tercer nivell.

• Antecedents i malaltia actual

Arran d'estar en contacte estret amb un pacient amb Covid-19, se li va realitzar cribratge mitjançant PCR i serologia. Ambdues proves van donar un resultat negatiu per a SARS-CoV2.

Als dos dies del contacte, la treballadora va iniciar una clínica de malestar general, astènia, cefalea i tos sense expectoració. Davant la persistència d'aquesta clínica i l'aparició de febre, al quart dia del contacte se li va repetir la PCR que va resultar positiva per a SARS-CoV2 i se li va tramitar la baixa per part de la mútua laboral.

Des del Servei de Prevenció de Riscos Laborals (SPRL) es va realitzar l'estudi de contactes de l'entorn laboral de la treballadora, qui no tenia cap antecedent patològic d'interès ni pertanyia a cap grup vulnerable per Covid-19. Només es va considerar contacte estret una companya de feina, a la qual se li va fer una PCR basal, se la va aïllar 10 dies, i se li va repetir la PCR per a reincorporar-se. Els resultats de les dues PCR van ser negatius.

En relació amb el procés clínic de la treballadora, els dies següents al diagnòstic es va mantenir amb febre de 38°, persistència de tos i cefalea. Al tercer dia de l'inici de la clínica va començar a presentar sensació d'ofec a moderats esforços i un empitjorament de l'estat general, fet que va motivar ser atesa al Servei d'Urgències on se li va realitzar una radiografia de tòrax, i es va evidenciar una pneumònia lleu a base pulmonar esquerra. Es va decidir l'ingrés hospitalari per a control evolutiu i tractament. Durant l'ingrés va presentar una bona evolució i se li va donar l'alta als tres dies donada l'estabilitat clínica i hemodinàmica.

Posteriorment, la treballadora es va mantenir aïllada a casa seva, i se li van fer controls telefònics i presencials a la seva mútua laboral en coordinació amb el SPRL. L'evolució de la malaltia des de l'alta hospitalària va ser erràtica i va requerir diverses interconsultes a especialistes i diferents tractaments.

Va presentar cefalea, astènia i dispnea a petits esforços, i als 20 dies de l'inici de la clínica, va començar amb mucositat nasal i tos. Valorada per

otorinolaringologia, se li va diagnosticar una faringitis per reflux gastroesofàgic i se li va pautar omeprazol i corticoides orals, sense aconseguir millora del quadre.

Després de 2 mesos de l'inici de la simptomatologia per Covid-19, i davant la manca de millora malgrat aquests tractaments, va ser valorada per pneumologia, amb una radiografia de tòrax i una espirometria normals.

La pacient també va ser valorada per un digestòleg, qui li va diagnosticar una gastritis no erosiva moderada, mitjançant gastroscòpia. La prescripció de pantoprazol li va millorar la raspera i la tos, però persistia lleugera sensació de dispnea.

El darrer control li van fer a la Unitat Long-Covid, on se li va realitzar TAC de tòrax, coll i sinus paranasals que van ser normals. També li van repetir l'espirometria, que seguia essent normal. Davant l'absència de patologia objectivable, li van prescriure exercicis de rehabilitació respiratòria, que podia fer de forma domiciliària. Va anar millorant clínicament, i va poder rebre l'alta laboral després de gairebé 5 mesos de l'inici del quadre.

En el seguiment posterior a la seva reincorporació, la treballadora seguia asimptomàtica i amb bon estat de salut.

• **Risc d'exposició al coronavirus SARS-CoV-2**

El personal sanitari assistencial, com el cas de la treballadora, que atén a casos sospitosos o confirmats de Covid-19 és considerat un grup d'exposició de risc a SARS-CoV-2 de nivell 3, ja que la seva activitat inclou entrada a zones COVID amb assistència directa a pacients o intervenció directa amb casos sospitosos o confirmats, amb equip de protecció individual adequat i sense mantenir la distància de seguretat, inclosa la mobilització i higiene de pacients.

El Servei de Prevenció de Riscos Laborals va acreditar l'exposició a SARS-CoV-2 de la treballadora sanitària, per a que la seva incapacitat temporal fos reconeguda com a derivada d'accident de treball.

- La treballadora desenvolupava una activitat amb risc d'exposició a SARS-CoV-2 en un centre hospitalari.
- La treballadora va estar exposada a SARS-CoV-2 durant la prestació de serveis sanitaris, el que havia de ser considerat factor causal de la seva malaltia actual.
- El SPRL de la seva empresa va acreditar aquesta exposició, per tal que la seva IT fos considerada com a accident de treball (amb prestacions econòmiques com a malaltia professional) i, per tant, la mútua laboral assumís el seguiment, proves diagnòstiques i tractament.

Quines són les consideracions respecte el reconeixement de la Covid-19 com a accident de treball en personal de centres sanitaris o sociosanitaris.

A l'inici de la pandèmia, quan l'objectiu era protegir la salut pública, les Incapacitats Temporals (IT) del sistema de Seguretat Social causades per períodes d'aïllament pel virus SARS-CoV2 es van considerar, amb caràcter excepcional, situacions assimilades a accident de treball, exclusivament per a la prestació econòmica.

Amb posterioritat i coincidint amb el final de l'estat d'alarma, el Reial Decret 19/2020 de 26 de maig, va establir la consideració com a contingència professional derivada d'accident de treball, les malalties patides pel personal que prestava servei en centres sanitaris o sociosanitaris com a conseqüència del contagi del virus SARS-Cov2, en l'exercici de la seva professió, durant qualsevol fase de la pandèmia, sempre que així ho acreditessin els SPRL.

En la darrera actualització, el Reial Decret Llei 3/2021 de 2 de febrer, estableix que des de la declaració de la pandèmia internacional per l'Organització Mundial de la Salut i fins que les autoritats sanitàries aixequin totes les mesures de prevenció adoptades per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la Covid-19, el personal que presta serveis en centres sanitaris o sociosanitaris, inscrits en els registres corresponents, i que en l'exercici de la seva professió, hagin contret el virus SARS-CoV2 per haver estat exposat a aquest risc específic durant la prestació de serveis sanitaris i sociosanitaris, quan així s'acrediti pel SPRL, tindrà les mateixes prestacions que el sistema de Seguretat Social atorga a les persones afectades per una malaltia professional. És a dir, si bé la contingència és considerada com a derivada d'accident de treball, les prestacions que reben aquestes persones treballadores són les que corresponen a una malaltia professional.

Reial Decret 19/2020 de 26 de maig, pel qual s'adopten mesures complementàries en matèria agrària, científica, econòmica, d'ocupació i Seguretat Social i tributàries per a pal·liar els efectes de la Covid-19:

<https://www.boe.es/eli/es/rdl/2020/05/26/19/dof/spa/pdf>.

Reial Decret Llei 3/2021 de 2 de febrer, pel qual s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i econòmic: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2021/BOE-A-2021-1529-consolidado.pdf>.

Cal tenir present les següents consideracions:

- Aquestes prestacions no es consideraran pel personal que, treballant en centres sanitaris o sociosanitaris, exerceixi altres funcions diferents de la prestació de serveis sanitaris i sociosanitaris (a títol d'exemple es pot esmentar: el personal administratiu, el personal de neteja, zeladors, etc.).
- Es consideraran centres sanitaris o sociosanitaris únicament als centres dedicats a activitats compreses en la secció Q ("activitats sanitàries i de serveis socials") de la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques-2009, si bé només les que s'enumeren com a "activitats sanitàries" i com a "serveis socials amb allotjament amb cures sanitàries".
- Queden exclosos els centres dedicats a la resta d'activitats relacionades en la indicada secció Q; així com altres tipus de centres, per exemple, els dedicats a pompes fúnebres i activitats relacionades, o al comerç al detall de productes farmacèutics en establiments especialitzats.

Si bé les malalties patides pel personal sanitari o sociosanitari a causa del contagi del virus SARS-Cov2, en l'exercici de la seva professió són considerades accident de treball, les prestacions que reben aquestes persones treballadores són les corresponents a una malaltia professional.

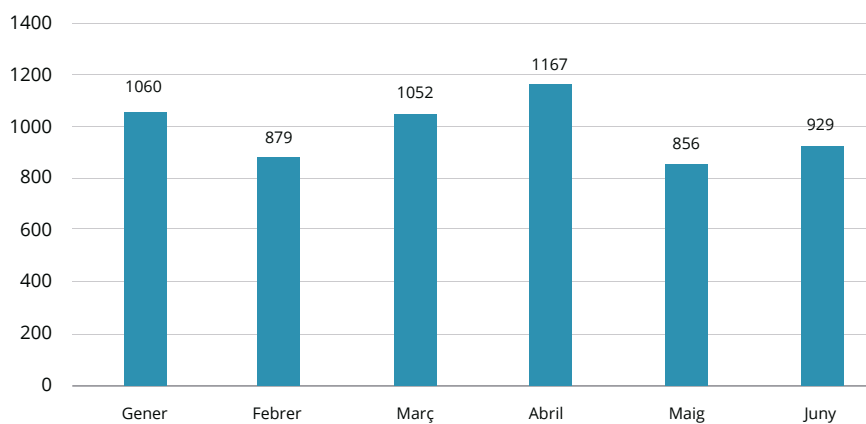
En el primer semestre de 2021 s'han seguit les actuacions dirigides al control de la COVID-19 en l'entorn laboral, consistents essencialment en el contacte i assessorament a Serveis de prevenció de riscos laborals (SPRL) o empreses de Barcelona amb persones treballadores amb COVID-19 que havien treballat presencialment durant el període infectiu, per assegurar el compliment de mesures preventives i higièniques i les accions de control de la transmissió del SARS-Cov-2 dins els centres de treball.

Entre gener i juny de 2021 es van rebre les notificacions de 5.943 casos de persones que havien estat treballant de manera presencial en període infectiu en 3.946 centres de treball diferents¹. Entre els sectors d'activitat econòmica² on treballaven aquestes persones van destacar els següents: comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehicles de motor i motocicletes (17,4% dels casos, a expenses majoritàriament de l'activitat de comerç al detall); activitats sanitàries i de serveis socials (15,5%); activitats professionals, científiques i tècniques (9,5%); educació (8,3%) i hostaleria (7,5%, a expenses majoritàriament de l'activitat de restauració).

¹ Com a centre de treball s'han inclòs els diversos centres que pugui tenir una sola empresa o bé persones que treballen per compte propi o persones que treballen en un domicili particular de manera informal.

² Seguint la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques del 2009 (CNAE-2009).

Figura 1. Evolució de les notificacions de casos de COVID-19 en persones que van treballar presencialment en el període infectiu. Gener-Juny 2021. Barcelona.

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic, edat i sexe. Gener - Juny 2021

	Dones						Homes					
	< 25	25-34	35-44	45-54	55-64	Total	< 25	25-34	35-44	45-54	55-64	Total
Trt. mentals i del comportament	3	10	16	28	20	77	2	8	10	12	7	39
Trt. Musclesquelètics	-	1	3	3	9	16	-	1	4	3	3	11
M. sistema respiratori	-	-	-	1		1	-	-	-	-	-	-
M. sistema digestiu	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Traumatismes i enverinaments	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Síntomes i signes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Total	3	11	19	32	30	95	2	9	15	16	10	52

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic i ocupació. Gener - Juny 2021

	Direcció i gerència d'empreses	Professionals ciència i intel·lectuals	Professionals de suport	Personal administratiu	Personal serveis i comerç	Personal indústria i construcció	Operadors/es instal·lacions i maquinària	Ocupacions elementals	Total
Trt. mentals i del comportament	15	23	20	19	16	7	5	8	113
Trt. Musclesquelètics	-	1	3	7	6	1	2	6	26
M. sistema respiratori	-	-	-	1	-	-	-	-	1
M. sistema digestiu	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Traumatismes i enverinaments	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Síntomes i signes	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Total	15	24	23	28	22	8	7	16	143

*4 dades perdudes d'ocupació

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic i centre notificador. Gener - Juny 2021

	Baix Guinardó	Barceloneta	Bon Pastor	Bordeta - Magòria	Camp de l'Arpa	Casanova	Casc Antic	Casernes	Chafarinas	Ciutat Meridiana	Clot	Comte Borrell	Congrés	Coxeres	Dreta Eixample/Roger Flor	El Carmel	Encants	Guineueta	Horta/Lisboa	La Marina	La Pau	Les Cortes	Les Corts/Pedralbes	Les Hortes	Lesseps / La Salut	Numància	Passaig de Sant Joan	Poblenou	Ramon Turró	Raval Nord - Dr. Lluís Sayé	Raval Sud	Rio de Janeiro	Roquetes	Sagrada Família	Sanllehy	Sant Andreu	Sant Antoni	Sant Elies	Sant Martí / Vermeda sud	Sant Rafael	Sants Carreres Candi	Sants-Badal	Sardenya	Sarrià	St. Martí / Sant Martí	Trinitat Vella/Via Barcino	Turó de la Peira	Universitat	Vallcarca / Sant Gervasi	Via Roma	Vila Olímpica	Total	
Trt. mentals i del comportament	2	5	3	3	3	3	1	4	1	1	2	3	4	1	4	1	1	2	1	1	1	6	1	1	3	3	3	4	5	1	4	5	4	4	4	1	2	2	1	1	1	1	1	2	4	2	2	2	3	2	116		
Trt. musclesquelètics	3									2									1	1	1		1	3		4	3						3															1	1	1	1	1	27
M. sistema respiratori							1																																											1			
M. sistema digestiu																									1																									1			
Traumatismes i enverinaments																															1																			1			
Síntomes i signes																																																		1			
Total	2	3	5	3	3	3	1	5	1	1	4	3	4	1	4	1	1	2	1	2	2	7	1	2	7	3	3	8	8	1	4	6	4	7	1	2	2	1	2	2	1	1	2	4	2	2	4	3	3	1	147		

*Els EAPs que no apareixen en la taula no han notificat en aquest període.